

Nr 236.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående beredande av extra statsbidrag för år 1918 åt registrerade sjukkasor; given Stockholms slott den 22 mars 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att för beredande av extra statsbidrag för år 1918 åt sjukkasor, som registrerats enligt lagen om sjukkasor den 4 juli 1910, på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor att fördelas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som i nämnda statsrådsprotokoll angivits.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22
mars 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

I skrivelse den 14 januari 1918 har Sveriges allmänna sjukkassee-förbund, som enligt egen uppgift omfattar sjukkassor med omkring 350,000 medlemmar, genom sitt verkställande utskott under åberopande av det betryckta läge och de svårigheter, i vilka sjukkassornas medlemmar under sjukdom råkade på grund av dyrtiden och penningens reducerade bärkraft, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte för innevarande års riksdag göra framställning om en förhöjning för år 1918 och tillsvidare av det till sjukkassorna utgående statsbidraget i form av ett krigstidstillägg av 50 öre för varje dag, för vilken sjuk- eller moderskapshjälp utgått från sjukkassa. Därjämte ifrågasattes av förbundet en sådan ändring av kungörelsen angående statsbidrag åt sjukkassor den 4 juli 1910,

att det i nämnda kungörelse upptagna högsta belopp per sjukdag, för vilket statsbidrag erhöles, måtte förhöjas från 4 till exempelvis 6 kronor.

I skrivelse den 12 nästlidne februari har därefter rikssjukkassornas centralorganisation, vilken omfattar sjukkassor, arbetande med lokalavdelningar och med, enligt uppgift, omkring 160,000 medlemmar, för sin del gjort framställning om proposition till riksdagen om sådan ändring av grunderna för statsbidrag åt sjukkassor, att den del av detta bidrag, som utgår i förhållande till lämnad sjukhjälp, måtte komma att utgöra 25 procent av dennas belopp med helt borttagande av nu stadgade begränsning av bidraget i förhållande till sjukkassas medlemsantal, ävensom att statsbidrag enligt dessa förändrade grunder måtte komma sjukkassorna till del redan år 1918. På samma gång förklarar sig centralorganisationen anse den av sjukkasseförbundet ifrågasatta utvägen icke utgöra en tillfredsställande lösning av sjukkassornas dyrtidsproblem.

Över dessa framställningar hava såväl socialstyrelsen som socialförsäkringskommittén avgivit utlåtanden.

I sitt utlåtande över Sveriges allmänna sjukkasseförbunds framställning har socialstyrelsen anfört i huvudsak följande:

Socialstyrelsens utlåtande över Sveriges allmänna sjukkasseförbunds framställning.

Dyrtiden, som hårt trycker särskilt de mindre bemedlade klasserna, måste givetvis kännas dubbelt tyngande för den, som drabbas av sjukdom och till följd därav berövas sin arbetsinkomst. Den sjukhjälp, vartill den sjuke på grund av medlemskap i sjukkassa kan hava rätt och som under normala förhållanden kunde anses något så när motsvara vad som oundgängligen krävdes till hans eget och familjens uppehälle, har genom penningvärdets fall reducerats till ett belopp, som knappt motsvarar mer än hälften av dess tidigare köpkraft. För de sjukkassememlemmar, som icke hava egna tillgångar, blir ett sjukdomsfall under nuvarande förhållanden ofta detsamma som nöd och umbäranden och i sista hand ett anlitande av den offentliga fattigvården. I viss mån kan detsamma sägas gälla jämväl barnsängsfall.

Det lärer sålunda icke kunna bestridas, att det ändamål, för vilket understöd av statsmedel i förevarande fall begäres, är synnerligen behjärtansvärt och att det ifrågasatta tillskottet till sjuk- och moderskapshjälpen skulle bliva en god hjälp i kampen mot dyrtidens härjningar.

Innan bidrag av statsmedel överhuvud taget ifrågasättes, torde emellertid böra undersökas, huruvida och i vilken grad sjukkassorna själva skulle kunna tänkas vara i stånd att av egna medel eller på annat sätt åvägbringa en allmän förhöjning av sjuk- och moderskapshjälpen.

Beträffande denna fråga må till en början anföras, att sjukkassorna äro genom sjukkasselagens föreskrifter strängt bundna med avseende på användningen av sina egna medel. Dessa medel få sålunda användas endast till i stadgarna fastställd sjuk- och begravningshjälp, förvaltning samt nödig fondbildning, och kunna följaktligen icke disponeras exempelvis för höjande av understöden. Då tillsynsmyndigheten jämlikt 25 § sjukkasselagen medgivit sjukkassa att tillsvidare upp-

höra med avsättning till fond, skulle visserligen möjlighet för en dylik disposition kunna tänkas föreligga. Men dels äro endast ganska få sjukkassor för närvarande i den ställning, att fondavsättning kan för deras vidkommande undvaras, dels kunna icke heller dylika överskottsmedel fritt disponeras utan skola jämlikt föreskrift i sjukkasselagen användas på sätt sjukkassans stadgar för detta fall bestämma. Knappast någon sjukkassa har dock förutsatt deras användning för beredande av ökad sjukhjälp till medlemmarna i allmänhet. Dessa medel skola enligt i sjukkassornas stadgar intagna bestämmelser så gott som undantagslöst användas för beredande av förlängd sjukhjälp åt av långvarig sjukdom hemsökta, behövande medlemmar eller ock till premiebetalning för äldre, behövande medlemmar.

I länder med en rationellt genomförd obligatorisk sjukförsäkring, där sjukhjälp utgår i direkt proportion till arbetsförtjänsten och sålunda stiger eller sjunker med denna, utjämnas konjunkturernas växlingar på automatisk väg genom lagstiftningens egna bestämmelser. Dock är det av vikt, att den för försäkringsplikten stadgade högsta inkomstgränsen icke blivit satt alltför lågt. Det kan eljest lätt inträffa, att de stigande arbetslönerna från försäkringen utestänga stora arbetargrupper, för vilka försäkringen egentligen varit avsedd. I Norge har man också sett sig nödsakad att under nästlidet år helt och hållet borttaga eller avsevärt förhöja den i 1915 års sjukförsäkringslag föreskrivna, alltför lågt tilltagna inkomstgränsen.

Under ett frivilligt försäkringssystem som det svenska ankommer det visserligen teoretiskt på den enskilde sjukkassemedlemmen att själv genom att höja sin försäkring på denna punkt motverka penningvärdets fall. Bortsett från den försumlighet och liknöjdhet, varmed man alltid måste räkna, stöter emellertid en dylik kompensation åtminstone med de svenska sjukkassornas nuvarande organisation på mycket stora eller, i vissa fall, oöverstigliga hinder. Först och främst har nämligen ett mycket stort antal sjukkassor endast en enda sjukhjälpklass och medgiva sålunda överhuvud taget icke högre sjukförsäkring. Den utväg, som tidigare stod sjukkassemedlemmarna öppen, att genom inträde i flera sjukkassor skaffa sig rätt till ökad sjukhjälp, är numera stängd genom uttrycklig föreskrift i sjukkasselagen.

Vidare kräva de sjukkassor, inom vilka finnas upprättade olika sjukhjälpklasser, som villkor för rätt till inträde i högre klass, att sökanden icke överskridit den viss i stadgarna angiven åldersgräns (som regel 40 à 45 år). Den som överskridit denna ålder är sålunda absolut utestängd från möjligheten att inom den frivilliga sjukkasserörelsen förskaffa sig en högre sjukhjälp än den, vartill han före nämnda ålder var berättigad. Inom sjukkassekretsar har visserligen livligt diskuterats lämpligheten av att genom stadgeändring undanröja detta hinder och därigenom bereda medlemmarna i gemen tillfälle till högre sjukförsäkring. Med hänsyn till de med åldern hastigt stigande morbiditets- och mortalitetsriskerna är dock en dylik lösning synnerligen vanskligh och skulle lätt kunna äventyra sjukkassornas förmåga att fullgöra sina förbindelser till medlemmarna. Man kunde sannolikt befara, att ett dylikt medgivande skulle komma att begagnas framför allt av de svaga och sjukliga medlemmarna, varigenom kassornas ekonomi skulle ytterligare undergrävas. Endast efter noggrann prövning och med den allra största varsamhet torde därför en höjning av de för inträde i de högre klasserna gällande åldersgränserna kunna anses tillätlig.

En utväg synes visserligen vara, att sjukförsäkringskassorna över lag väsentligt höjde medlemsavgifterna och därigenom möjliggjorde en allmän ökning av de kontanta understöden. Att sjukförsäkringskassorna i gemen skulle vilja eller kunna följa denna anvisning kan dock på goda grunder betvivlas. Så hårt som småfolket redan förut pressas av dyrtiden, torde det icke vara möjligt att genomdriva en allmän, betydande ökning av sjukförsäkringsavgifterna. Hellre än att erlagga dessa högre avgifter skulle säkerligen många, särskilt yngre medlemmar, lämna sina kassor. Från många håll har ock gjorts gällande, att det vore mindre billigt, om på detta sätt hela bördan lades på sjukförsäkringskassornas medlemmar själva. Med nuvarande bestämmelser angående statsbidrag till sjukförsäkringskassor vore detta emellertid förhållandevis billigt, i det att statsbidraget per sjukdag utgår med samma belopp oavsett sjukförsäkringskassans storlek.

Vid tillkomsten av 1910 års lag betonades uttryckligen, att sjukförsäkringskassorna visserligen till sin natur voro fullständigt frivilliga organisationer, men att de på samma gång voro avsedda att fylla ett viktigt socialt ändamål och till en viss grad ersätta en fullt genomförd, social sjukförsäkring. Denna senare uppgift utgjorde ock anledningen till att sjukförsäkringskassorna genom lagen underkastades materiellt reglerande bestämmelser i långt större utsträckning än som eljest med frivilligheten kunnat anses förenligt. Särskilt må i sådant hänseende framhållas, att lagstiftningen fann det nödigt att fastställa vissa gränser med avseende på understödstid och understödsbelopp, varunder sjukhjälp från registrerad sjukförsäkringskassa icke får utgå.

Klart är emellertid, att sjukförsäkringskassornas verksamhetens samhälleliga uppgifter äventyras eller helt förfelas, därest den av sjukförsäkringskassorna meddelade sjukhjälp till följd av penningvärdets fall blir allt för otillräcklig för den sjukas vård samt hans och hans familjs uppehälle. Inför en dylik situation kan samhället uppenbarligen icke stå likgiltigt. Det är tvärtom en samhällsangelägenhet av största vikt, att sjukförsäkringskassorna fortfarande förbli i stånd att lämna en tillräcklig och fullt effektiv sjukhjälp. Betydelsen ur samhällelig synpunkt av den av sjukförsäkringskassorna utövade understödsverksamheten torde framgå exempelvis därav, att det sammanlagda beloppet av genom sjukförsäkringskassorna utbetald sjuk- och begravningshjälp torde för år 1916 hava uppgått till cirka 9 miljoner kronor. Vid sådant förhållande och med hänsyn därtill, att sjukförsäkringskassorna, på sätt ovan anförts, i gemen icke torde vara i stånd att av egna krafter öka understöden till mot det nuvarande prisläget svarande belopp, finner styrelsen goda skäl tala för bifall till den gjorda framställningen om en ökning av det till sjukförsäkringskassorna utgående statsbidraget.

Sättet och villkoren, under vilka det begärda statsbidraget skulle utgå, hava icke närmare angivits i den underdåniga framställningen. Endast i allmänhet har uttalats, att detta bidrag skulle utgå som ett slags kristidstillägg med 50 öre för varje dag, för vilken under år 1918 av registrerad sjukförsäkringskassa utbetalts sjuk- och moderskapshjälp. Vidare har förutsatts, att tillägget skulle förskottas av kassorna för att sedermera på ansökan tillhandahållas dem. Till sin natur skulle sålunda detta tillägg bliva av väsentligt annan beskaffenhet än det statsbidrag, som medgivits kassorna genom kungörelsen den 4 juli 1910. Detta senare bidrag utgår nämligen till sjukförsäkringskassorna såsom sådana under det att kristidstillägget skulle utgå direkt till de medlemmar, som uppbyro sjuk- eller moderskapshjälp under året, och endast till dem.

Styrelsen, som förutsätter, att sjukkassa, som vill göra anspråk på tillägget ifråga, skall åligga att under hand, i den mån sjukhjälpen eller moderskapshjälpen förfaller till betalning, förskottsvis till den understödsberättigade utbetala tillägget, finner en sådan form för understödet vara den mest ändamålsenliga. Härigenom framhäves ock särskilt understödets tillfälliga natur.

Kristidstillägget för år 1918 torde lämpligen böra utbetalas till sjukkassorna, sedan dessa styrkt sin rätt därtill, i samband med det ordinarie statsbidraget för år 1919.

Enligt av styrelsen verkställda approximativa beräkningar utbetalte sjuk-kassorna och fortsättningskassorna under år 1916 sjukhjälp för sammanlagt cirka 4,740,000 sjukdagar samt moderskapshjälp för 129,000 dagar. Ett bidrag av 50 öre för var och en av dessa dagar skulle sålunda hava ådragit statsverket en utgift av icke mindre än 2,434,500 kronor. Under år 1917, vars bidrag beräknades efter förhållandena 1916, uppgick beloppet av till sjukkassorna utbetalt statsbidrag enligt kungörelsen den 4 juli 1910 till 1,571,104 kronor 63 öre samt enligt kungörelsen den 30 juni 1913 till 77,743 kronor 60 öre eller tillhoppa 1,648,448 kronor 23 öre. Det begärda tillägget skulle sålunda till beloppet betydligt överstiga det understöd, som normalt utgår till sjukkassorna.

Huruvida ett så betydande anslag över huvud taget kan ifrågasättas är ett spörsmål av väsentligen statsfinansiell natur, som styrelsen för sin del saknar möjlighet att bedöma. Skulle emellertid av finansiella skäl en nedsättning vara nödvändig, synes denna lämpligen kunna ske på endera av följande vägar. Antingen kunde dyrtidshjälpens dagliga belopp nedsättas eller ock dylikt understöd förbehållas de sjukkasemedlemmar, som drabbas av långvarigare sjukdomsfall och sålunda måste anses i särskild grad förtjänta att understödjas.

En väl ordnad sjukkaserverksamhet är en angelägenhet, som är av intresse för kommunerna icke mindre än för staten. Undergräver sjukdom den enskildes ekonomi och gör honom oförmögen att med egna medel hålla sig uppe, drabba följderna därav i första rummet kommunen såväl direkt som indirekt. Enligt den senaste danska dyrtidslagen hava ock kommunerna tillerkänts rätt att bevilja obemedlade sjukkasemedlemmar vid sjukdom ett tillskott till den från sjuk-kassorna utgående sjukpenningen. Till följd härav utbetalas exempelvis i Köpenhamn och Fredriksberg genom sjukkassorna, men på kommunens bekostnad, ett dyrtidstillägg om 33 %, dock minst 50 öre per sjukdag. Även i åtskilliga danska landsortsstäder utgår ett dylikt tillskott efter liknande grunder.

Utan att vilja uppställa beviljandet av bidrag av kommunen som villkor för erhållande av bidrag av statsmedel, har styrelsen dock ansett sig böra i detta sammanhang hänvisa till den utväg, som här förefinnes, att genom bidrag av kommunen komplettera det understöd, som eventuellt kan komma att beviljas av statsmedel. I fråga om sådant bidrag från kommun torde ock kunna uppställas mera detaljerade föreskrifter med hänsyn till behovet i varje särskilt fall än vad förhållandet är i fråga om ett bidrag av statsmedel.

Med avseende på villkoren för tilläggets utgående anser sig styrelsen utan att ingå i detaljer böra i övrigt anföra följande. Då de sjukkasemedlemmar, som på grund av tidigare förvärvade rättigheter tillhöra flera än en registrerad sjukkassa, härigenom redan förut med hänsyn till bidrag av statsmedel intaga en i viss mån gynnad ställning, finnes det knappast någon anledning att för dessa medlemmar förutsätta tillägg med fulla beloppet i var och en av de sjukkassor

de tillhöra. För sjukdagar, för vilka sjukhjälp utgått till dylika s. k. flermedlemmar, torde sålunda dyrtidstillägget böra nedsättas till hälften av det eljest fastställda beloppet.

Då vidare olycksfallsförsäkringen numera genom lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 måste anses hava erhållit en jämförelsevis tillfredsställande lösning och då det förnärats, att kostnaderna för denna försäkring böra bäras helt och hållet av arbetsgivarne, finnes det uppenbarligen ingen anledning för det allmänna att särskilt understödja den, som är berättigad till understöd enligt nämnda lag. Styrelsen förutsätter sålunda, att tillägg till sjukhjälpen icke skall beviljas för dagar, för vilka rätt till ersättning föreligger enligt olycksfallsförsäkringslagen.

I enlighet med det ifrågasatta bidragets natur av ett slags dyrtidstillägg kunde visserligen tagas i övervägande, huruvida tillägget i fråga borde tillerkännas samtliga sjukkassememmar utan undantag eller om det icke snarare borde förbehållas endast åt sådana sjukkassememmar, vilkas inkomster icke överstiga en viss fastställd gräns. Praktiskt taget skulle dock ett dylikt förbehåll spela en ytterst ringa roll och icke uppväga det därav föranledda kontrollarbetet.

Att exakt angiva det belopp, vartill ett dyrtidstillägg enligt i huvudsak ovan angivna grunder skulle belöpa sig, låter sig icke göra, då man icke känner varken det antal sjukdagar, för vilka sjukhjälp utgått till s. k. flermedlemmar, eller det antal dagar, som falla på sådana olycksfall, för vilka ersättning skall utgå enligt olycksfallsförsäkringslagen. Men under antagande att förstnämnda antal dagar står i samma proportion till antalet sjukdagar över huvud taget som antalet flermedlemmar till samtliga sjukkassememmar och under antagande vidare att antalet olycksfallsdagar motsvara ungefär 5 % av samtliga sjukdagar, skulle kostnaden för ett kristidstillägg av 50 öre per dag kunna beräknas uppgå till ett belopp av omkring 2,250,000 kronor. Härtill skulle så komma cirka 65,000 kronor såsom tillägg till moderskapshjälpen.

Vad slutligen beträffar den ovan ifrågasatta begränsningen av understödet till endast långvarigare sjukdomsfall vill styrelsen framhålla följande. Därest understödet ifråga beviljades att utgå från och med 8:de sjukdomsdagen, skulle kostnaderna för statsverket nedbringas till cirka 1,700,000 kronor, och om understödet utgick från och med den 15:de dagen till cirka 900,000 kronor. Härvid har i båda fallen förnärats, att en dylik begränsning icke skulle gälla vid barnsängsfall, utan att tillägget till moderskapshjälpen skulle utgå från och med första dagen.

Vad därefter angår den ifrågasatta ändringen av kungörelsen angående statsbidrag åt sjukkassor den 4 juli 1910 av innebörd, att statsbidrag skulle få beräknas även för medlem, som tillförsäkrats sjukhjälp till belopp överstigande 4 kronor per dag, finner styrelsen en dylik ändring icke vara av behovet påkallad. Enligt av styrelsen verkställd utredning voro nämligen vid 1917 års slut inalles blott två sjukkassememmar tillförsäkrade ett så högt understöd. Att ett eventuellt kristidstillägg till sjukhjälpen icke skulle utgöra hinder för statsbidrags beviljande även om sjukhjälpen tillsammans med kristidstillägget skulle komma att överstiga 4 kronor per dag, torde ligga i sakens natur.

*Socialstyrel-
sens utlåtande
över riks-
sjukkassornas
centralorgani-
sations fram-
ställning.*

I anledning av rikssjukkassornas centralorganisations framställning anför socialstyrelsen i huvudsak följande:

Erfarenheten har givit vid handen, att bestämmelserna i kungörelsen angående statsbidrag åt sjukkassor den 4 juli 1910 äro i vissa hänseenden mindre ändamålsenliga. Icke minst kan detta sägas gälla om det i styrelsens för rikssjukkassornas centralorganisation framställning berörda stadgande, att statsbidraget för lämnad kontant sjukhjälp inom i kungörelsen angivna gränser utgår med ett och samma belopp, oavsett sjukhjälpens storlek. Redan tidigt har tillsynsmyndigheten haft sin uppmärksamhet riktad på detta förhållande och vid flera tillfällen varit betänkt att hos Kungl. Maj:t göra framställning om en allmän revision av grunderna för statens ekonomiska understöd åt sjukkasseverksamheten. Sedan emellertid Kungl. Maj:t genom beslut den 31 december 1913 uppdragit åt styrelsen att verkställa vissa utredningar i och för införande i vårt land av obligatorisk sjukförsäkring och det sålunda syntes antagligt, att en ny sjukkasselagstiftning vore att inom en ej alltför avlägsen framtid emotse, har frågan om ett dylikt initiativ fått förfalla. Styrelsen har nämligen för sin del ansett försiktigheten bjuda, att, intill dess grundlinjerna för den blivande tvångs- sjukförsäkringen blivit klargjorda, någon ändring icke vidtogs med avseende på statens understödjande av den nuvarande frivilliga sjukkasseverksamheten. I överensstämmelse med denna sin uppfattning avstyrkte styrelsen i underdånigt utlåtande den 29 april 1914 en av Sveriges allmänna sjukkasseförbunds verkställande utskott på sin tid gjord framställning om sådan ändring av kungörelsen om statsbidrag, att dylikt bidrag skulle komma att utgå jämväl för söndagar. Genom beslut den 23 december 1914 förklarade ock Kungl. Maj:t, att sistnämnda framställning icke för det dåvarande skulle föranleda till annan åtgärd, än att densamma överlämnades till socialstyrelsen för att tagas i övervägande vid den styrelsen anbefallda utredningen om införandet av obligatorisk sjukförsäkring.

Sedan förarbetena för tvångssjukförsäkringen numera framskridit så långt, att socialförsäkringskommitténs förslag till sådan lagstiftning möjligen kan väntas föreligga redan under loppet av innevarande år, torde en fristående revision av bestämmelserna angående statens bidrag till sjukkassorna ännu mindre böra ifrågasättas. Enär det likväl icke synes uteslutet, att kommittén under arbetets gång kan komma att upptaga frågan om ändringar i lagen om sjukkassor den 4 juli 1910 och därmed sammanhängande författningar, synes förevarande framställning lämpligen böra överlämnas till kommittén för att av densamma tagas i övervägande vid dess utredning.

Genom den ifrågasatta ändringen i grunderna för statsbidraget skulle, framhåller rikssjukkassornas centralorganisation, möjlighet beredas sjukkassorna att fylla det under rådande dyrtid starkt framträdande kravet på ökad sjukhjälp, och denna åtgärd sålunda utgöra en mera tillfredsställande lösning av sjukkassornas dyrtidsproblem än det tidigare av Sveriges allmänna sjukkasseförbunds verkställande utskott framställda förslaget om visst tillägg av statsmedel till den från sjukkassorna utgående sjuk- och moderskapshjälpen.

Denna uppfattning kan styrelsen för sin del icke dela. Statsbidrag utgår nämligen till sjukkassorna såsom sådana och icke direkt till de medlemmar, som taga kassornas understöd i anspråk. Det av centralorganisationen framställda förslaget lämnar därför icke någon garanti för, att det ökade statsbidraget skulle komma medlemmarna direkt till godo. Den möjligheten vore tydligen icke ute-

sluten, att sjukkassorna, trots det ökade statsbidraget, fortfarande bibehöllo sjukhjälpn vid dess tidigare belopp. För att den av centralorganisationen föreslagna ändringen skulle bliva till direkt gagn för medlemmarna under den nuvarande dyrtiden, skulle därför såsom förutsättningar för det ökade statsbidragets utgående med nödvändighet krävas, dels att klassindelning verkligen infördes i samtliga sjukkassor, dels ock att de för inträde i högre klass fastställda åldersgränserna i stor utsträckning upphävdes. På sätt styrelsen i sitt utlåtande över Sveriges allmänna sjukkasseförbunds ovan åberopade framställning anført, är dock en rubbning av dessa gränser en synnerligen vansklig åtgärd, som endast med den allra största varsamhet kan anses tillräddig.

Styrelsen anser sig vidare böra framhålla, att den begärda förhöjningen av statsbidraget skäligen icke skulle kunna ifrågasättas utgå till sjukkassorna förrän under år 1919. Då, såvitt styrelsen har sig bekant, någon allmän höjning av understöden eller uppflyttning i högre klass icke förekommit under år 1917 och eventuella åtgärder i denna riktning förutsätta ändring av kassornas stadgar, vilket för många kassors vidkommande skulle kunna ske först under loppet av nästkommande år, skulle ett beviljande för år 1918 av det högre statsbidraget närmast erhålla karaktären av ett tillskott till sjukkassornas fonder, en åtgärd, vartill icke någon anledning synes föreligga.

Under åberopande av vad ovan anförts och då en eventuell förhöjning av statens bidrag till sjukkasseverksamheten icke under nuvarande förhållanden lämpligen torde böra beviljas i annan form än som ifrågasatts av Sveriges allmänna sjukkasseförbund såsom en helt och hållet provisorisk anordning under kristiden, får styrelsen hemställa, att förevarande framställning icke för närvarande måtte föranleda till annan åtgärd, än att Kungl. Maj:t tacktes förordna, att framställningen överlämnas till socialförsäkringskommittén för att tagas i övertvägande vid dess utredning rörande införandet i vårt land av obligatorisk sjukförsäkring.

Socialförsäkringskommittén har avgivit gemensamt utlåtande över båda framställningarna och därvid anført följande:

Socialförsäkringskommitténs utlåtande.

Vad först angår den av styrelsen för rikssjukkassornas centralorganisation gjorda framställningen, avser densamma en väsentlig och definitiv förändring av gällande grunder för statsbidrag åt registrerade sjukkassor. En dylik förändring läser emellertid icke böra genomföras utan en föregående allsidig utredning. På grund härav och då frågan om ordnandet av dessa grunder står i samband med den till kommitténs behandling hänskjutna frågan om införande av obligatorisk sjukförsäkring, finner sig kommittén icke kunna för närvarande tillstyrka någon Kungl. Maj:ts åtgärd i den uti nu berörda framställning angivna riktning.

Den av Sveriges allmänna sjukkasseförbund gjorda framställningen avser åter allenast tillfälliga åtgärder för år 1918 eller den del av året, som må ifrågakomma, till avhjälpande av vissa genom kristiden uppkomna missförhållanden. Enligt framställningen skulle den ifrågasatta förhöjningen av statsbidraget icke utgå för den egentliga sjukkasseverksamheten utan tillkomma de medlemmar, vilka från kassorna åtnjuta understöd. Då dessa understöd, vilka utgå med samma belopp som under tidigare normala förhållanden, under dyrtiden givetvis ofta icke äro tillräckliga för fyllande av de behov, som med dem avsetts, kan i många fall en ökning av understödsbeloppen anses påkallad. I sådant hänseende

synes väl i första hand kunna ifrågakomma, att sjukkassorna själva genom höjning av sjukkasseavgifterna skulle bereda sina medlemmar en motsvarande ökning av understöden. På sätt socialstyrelsen erinrat, torde emellertid dylika åtgärder icke kunna genomföras utan avsevärd tidsutdräkt och det redan föreliggande behovet av hjälp sålunda icke bliva på denna väg tillgodosett. Därjämte skulle en höjning av sjukkasseavgifterna för åtskilliga medlemmar bliva alltför betungande och enligt grunderna för den nuvarande sjukkasseverksamheten ej heller kunna genomföras i fråga om sådana medlemmar, vilka uppnått högre ålder eller lida av försvagad hälsa och för vilka ökade understöd företrädesvis skulle vara av betydelse. Med avseende å dessa förhållanden och då det icke i förevarande fall lär tillkomma kommittén att pröva frågans statsfinansiella innebörd, finner sig kommittén kunna förorda ett provisoriskt statsbidrag för sådant ändamål, som avses i sjukkasseförbundets förevarande framställning.

Beträffande formen för utgivandet av ett dylikt statsbidrag synes det kommittén lämpligt att detsamma, på sätt av sjukkasseförbundet föreslagits, utanordnas till sjukkassorna såsom särskilt bidrag till de understöd, vilka sjukkassorna behörigen styrkt sig hava utgivit till medlemmar såsom sjukhjälp eller moderskapshjälp. Visserligen kunde därvid ifrågasättas, huruvida icke för åtnjutande av bidraget borde bestämmas vissa särskilda villkor, exempelvis, såsom skett i Danmark, att ökade understöd finge tilldelas allenast mindre bemedlade medlemmar eller sådana, som under viss längre tid lidit av sjukdom. Men med hänsyn till de praktiska olägenheter, som otvivelaktigt skulle vara förbundna med tillämpningen av dylika bestämmelser, och till bidragets provisoriska karaktär, anser sig kommittén dock icke böra framställa förslag i sådant hänseende. Ej heller finner kommittén anledning till erinran mot sjukkasseförbundets förslag, att det ifrågasatta särskilda statsbidraget skulle utgå med 50 öre för varje dag understöd utgivits, oberoende av understödets belopp. I stort sett beredes därigenom de mindre bemedlade medlemmarna en relativt större hjälp än de medlemmar, vilka varit i tillfälle att genom erläggande av förhöjda avgifter förvärva rätt till högre understöd. Skulle emellertid av statsfinansiella hänsyn en begränsning av bidraget finnas böra bestämmas, torde i sådant hänseende den utvägen vara lämpligast, att i fråga om sjukhjälpens inskränka bidraget till att utgå allenast för sjukdom, som varat mer än sju eller fjorton dagar, från och med åttonde resp. femtonde sjukdomsdagen.

De föreskrifter, som erfordras i händelse av bifall till ifrågavarande framställning synas icke böra införas i nu gällande kungörelse angående statsbidrag åt sjukkassor utan torde lämpligen meddelas i särskild förordning.

*Gällande
grunder för
statsbidrag.*

Innan jag i det följande övergår till att angiva min ståndpunkt till de från sjukkassornas huvudorganisationer gjorda framställningarna och underställa Kungl. Maj:ts förslag om ytterligare understöd åt den frivilliga sjukkasserörelsen, må till en början i korthet erinras om de huvudsakliga grunder, enligt vilka för närvarande statsbidrag utgår åt registrerade sjukkassor.

Enligt kungörelsen den 4 juli 1910 utgår sådant bidrag med

a) 1 krona för varje medlem, fortsättningskassa dock allenast 25 öre för medlem, därvid antalet medlemmar skall beräknas efter för-

hållandena den 31 december nästföregående år; dock att för sjukkassemédlem, som är medlem jämväl i annan sjukkassa, bidraget skall utgå med endast 50 öre,

b) 25 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, för vilken under nästföregående år eller den del därav, som kassan varit registrerad, kontant sjukhjälp från kassan utgått med minst 90 öre eller vård å sjukhus av kassan bekostats, dock för sjukkassa minst 50 öre och högst 2 kronor samt för fortsättningskassa högst 50 öre, allt per medlem den 31 december nästföregående år, samt

c) ett belopp lika med fjärdedelen av de utgifter, kassan under nästföregående år eller del därav, som kassan varit registrerad, fått vidkännas för bekostande av läkarvård och läkemedel åt medlemmarna; dock för sjukkassa högst 1 krona och för fortsättningskassa högst 25 öre per medlem den 31 december nästföregående år.

Statsbidrag beräknas icke för medlem, vilken tillförsäkrats kontant sjukhjälp till belopp, överstigande 4 kronor för dag.

Då lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891 från och med år 1916 helt och hållet upphört att gälla, hava de i nämnda kungörelse meddelade föreskrifterna angående statsbidrag åt sjukkassor, som registrerats enligt omförmälda lag, förlorat all betydelse.

Genom kungörelsen den 30 juni 1913 angående statsbidrag åt sjukkassor, som meddela moderskapshjälp, har föreskrivits, att registrerad sjukkassa, som enligt de för kassan gällande stadgar åt sjukhjälpförsäkrad kvinnlig medlem av kassan meddelar moderskapshjälp, må, enligt i kungörelsen närmare angivna villkor, tilldelas statsbidrag med 60 öre för varje dag, för vilken moderskapshjälp med minst 90 öre eller vård å förlossningsanstalt utgått under nästföregående år. Moderskapshjälpen skall av kassan lämnas för viss med barnsörden sammanhängande tid om minst fjorton dagar. Statsbidrag erhålles icke för längre tid än fyrtyotva dagar för varje barnsörd och må icke utgå för kvinnlig medlem, som av kassan tillförsäkrats kontant sjukhjälp eller moderskapshjälp till belopp, överstigande 4 kronor för dag.

Framställningen från *rikssjukvårdens centralorganisation* avser en väsentlig ändring på en viss punkt av grunderna för statens understöd åt den frivilliga sjukkassevenksamheten. I stället för med ett visst, för alla lika belopp, skulle enligt denna framställning den del av statsbidraget, som utgår per sjukdag, för framtiden fastställas att utgå med en fjärdedel av den dagliga sjukhjälpens belopp, varvid tillika föreslagits,

**Departements-
chefen.**

att bestämmelsen om statsbidragets begränsning med hänsyn till kassans medlemsantal måtte helt och hållet borttagas. Någon ändring av grunderna för statens bidrag till moderskapsförsäkringen har däremot icke ifrågasatts av centralorganisationen. Även om vissa skäl tala för en ändring i angiven riktning av grunderna för statens bidrag till sjukkasseverksamheten, synes det dock uppenbart, att, på sätt såväl socialstyrelsen som socialförsäkringskommittén anført, det icke kan ifrågasättas att nu ändra dessa grunder. Så nära förestående som ett definitivt ordnande av vår sociala sjukförsäkring på försäkringspliktens grund torde vara, skulle en dylik ändring kunna försvåra övergången till det nya försäkrings-systemet.

Ett bifall till denna framställning skulle dessutom icke för sjukkassemedlemmarna innebära en omedelbar lättnad i det nuvarande betrycket. Den ökade sjukhjälp, vartill förslaget ifråga avses bereda tillfälle, skulle först efter hand komma medlemmarna till del, i den mån de enskilda sjukkassorna genom ändring av stadgarna höjde sjukhjälpbeloppen. Nuvarande äldre och sjukliga medlemmar skulle dessutom i stor utsträckning utestängas från delaktighet i de ökade förmånerna.

Med avseende å centralorganisationens framställning om ändring i grunderna för statens understöd åt sjukkasseverksamheten torde densamma därför icke för närvarande böra föranleda till annan åtgärd än att densamma överlämnas till socialförsäkringskommittén för att av nämnda kommitté tagas i övervägande i samband med dess utredning rörande införandet i vårt land av obligatorisk sjukförsäkring för arbetare.

Av helt olika natur är det extra statsbidrag, varom *Sveriges allmänna sjukkasseförbund* gjort framställning. Detta förslag tager sikte direkt på kristiden och det betryck, som den medför särskilt för dem, som genom sjukdom berövas sin arbetsinkomst. Det ifrågasatta bidraget skulle icke utgå till sjukkassorna såsom sådana utan direkt till deras sjuka medlemmar eller barnaföderskorna såsom ett tillägg till den enligt stadgarna fastställda sjuk- eller moderskapshjälpen.

Sjukkassorna torde näppeligen i allmänhet vara i stånd att med egna medel åvägbringa en sådan ökning av de kontanta understöden, som motsvarar penningvärdets fall. Det är snarare att befara, att försöken att genomföra de härför nödiga avgiftsförhöjningarna skulle mötas med ett starkt avfall särskilt bland de yngre medlemmarna med deras i allmänhet lägre morbiditets- och mortalitetsrisker. I stället för att hjälpa sjukkassemedlemmarna skulle resultatet lätt kunna bliva sådant, att det allvarligt hotade och undergrävde sjukkassornas egen existens.

Undersöker man närmare de allmänna förutsättningarna, under vilka vår nu gällande sjukkasselag tillkommit, skall man visserligen finna, att sjukkassornas egenskap av fullständigt frivilliga sammanslutningar starkt betonats. Men på samma gång ansågos sjukkassorna skola fylla ett viktigt samhällsnyttigt ändamål och till en viss grad ersätta en fullt genomförd social sjukförsäkring.

Sålunda framhålla de sakkunniga i motiveringen till sitt den 30 juni 1909 framlagda förslag till lag om registrerade sjukkassor, vad särskilt beträffar befogenheten från det allmännas sida att pålägga sjukkasseverksamheten materiellt reglerande bestämmelser, bl. a. följande. »Såsom ofta framhållits, präglas emellertid sjukkasseverksamheten framför allt av dess sociala betydelse. Den strävar att på den punkt, där en stor ekonomisk fara hotar samhällets mindre bemedlade medlemmar, trygga dem en draglig tillvaro. Sjukförsäkringen är jämväl ägnad att främja sparsamhet och omtänksamhet för framtiden bland befolkningslager, där sådant är av största vikt. Men härför fordras, att den är ekonomiskt riktigt anordnad och utövad. Den frivilliga sjukkasseverksamheten giver vidare vana vid inbördes kontroll i gemensamt intresse samt utvecklar förmågan att uppfatta och uppskatta allmänna uppgifter och medlen för deras fyllande. Den förer individen i mångahanda avseenden närmare samhället. Med hänsyn till vad sålunda anförts kan staten ej förhålla sig likgiltig eller överksam i avseende å det materiella anordnandet och utövandet av den verksamhet, som i vårt land förefinnes för uppgiftens fyllande. Erkännandet härav ligger till grund för statens ekonomiska understödande av denna verksamhet, och numera torde ej finnas mer än en mening därom, att understödet bör för den närmare framtiden bliva vida kraftigare än hittills varit händelsen. Härför hava samtliga de myndigheter uttalat sig, vilka under senare tider haft att yttra sig i samband med strävandet att åstadkomma en ny lagstiftning för sjukkassorna. Huvudsakligen på ovan antydda grunder har föreliggande förslag utan tvekan ansetts böra upptaga materiella bestämmelser för sjukkasseverksamheten. Och särskilt har, med utgående därifrån att staten skall finnas böra i sammanhang med införande av en ny lagstiftning avsevärt öka sitt ekonomiska understöd till sjukkassorna, en del materiellt reglerande bestämmelser ansetts befogade, vilka tilläventyrs eljest icke bort ifrågakomma vid ett ordnande av det frivilliga sjukkasseväsendet.»

Bland materiellt reglerande bestämmelser, som i överensstämmelse härmed kommo att inflyta i sjukkasselagen, må särskilt framhållas, att för kassas ändamål fasta avgifter skola upptagas av medlemmarna,

att dessa avgifter skola vara efter vissa grunder uträknade, att afgifterna ej må användas till andra ändamål än dem, för vilka de upptagits, att nödig fondbildning skall äga rum, att sjuk-kassa ej får utöva verksamhet, som är främmande för dess egentliga uppgift, att sjuk-kassa skall meddela sjukhjälp för alla slags sjukdomar med vissa mindre väsentliga undantag samt att sjukhjälp skall omfatta ett visst minimum av understöd och äga viss varaktighet. Av synnerlig betydelse i detta hänseende är vidare den i 12 § sjuk-kasselagen meddelade föreskriften, att icke någon må på samma gång vara medlem av mer än en sjuk-kassa. Härigenom är nämligen den utväg stängd, som enligt den äldre sjuk-kasselagstiftningen förefanns att genom inträde i flera sjuk-kassor skaffa sig rätt till ökad sjukhjälp.

Då sålunda statsmakterna tidigare erkänt sig hava intresse därav, att de från sjuk-kassorna utgående understöden bliva tillräckliga och fullt effektiva och då sjuk-kassorna med deras nuvarande organisation och verkningssätt icke i allmänhet torde vara i stånd att själva åvägabrinda den erforderliga förhöjningen, synes det påkallat, att staten här träder emellan och genom beviljandet av ett tillägg till de från kassorna utgående understöden i viss mån utjämnar verkningarna av penningvärdets fall. Om understöden bliva otillräckliga för den sjukes och hans familjs uppehälle, förfelar sjuk-kasserörelsen i allt väsentligt sin uppgift och undergräves intresset för att genom medlemskap i sjuk-kassa trygga sig mot de ekonomiska följder, varmed sjukdom i regel hotar ej minst de arbetande klasserna. I saknad av en fullt genomförd social sjukförsäkring synes klokheten bjuda att på allt sätt omhulda och understödja den redan bestående frivilliga sjukhjälpverksamhet, som utövas av de registrerade sjuk-kassorna och som trots alla brister och ofullkomligheter dock verkat och alltjämt verkar till stort gagn för stora och betydelsefulla samhällsgrupper.

En av de största fördelarna vid den lokalt organiserade sjuk-kasseverksamheten är, som bekant, det inbördes övervakande och den kontroll, som medlemmarna förutsättas utöva gentemot varandra. I fråga om ett tillägg till sjuk- och moderskapshjälpen, som i sin helhet bestrides av statsmedel, skulle denna kontroll kunna tänkas bliva mindre noggrann. Faran härav måste dock anses förebyggd därigenom, att tillägget skulle utgå endast till den, som uppbär understöd av kassan. Sjuk-kassorna skulle sålunda alltid hava att av egna medel utbetala understöd, som i regel motsvarar minst tilläggets dubbla belopp.

Mot förslaget att tillägget skall utgå med femtio öre för varje dag synes icke någon erinran vara att göra, utan finner jag detta belopp

skäligt. Dock torde sådant tillägg böra beviljas endast för dagar, för vilka kontant understöd vid sjukdom eller barnsbörd utgår med minst 90 öre. Att bevilja tillägg även för dagar, då understöd utgår med lägre belopp, eller för de relativt fåtaliga dagar, då sjukhjälp eller moderskapshjälp lämnas *endast* i form av anstaltsvård, synes icke böra ifrågasättas. Ej heller lärer tillägget böra erhållas för sjuk- eller moderskapsdagar, för vilka understöd utgått med mer än fyra kronor per dag och för vilka icke heller statsbidrag i vanlig ordning må uppbäras.

Enligt vad socialstyrelsen anfört, kan ett extra statsbidrag i den omfattning, som sjukkassee förbundets fränställning avser, beräknas medföra en utgift för statsverket av 2,434,500 kronor. Med hänsyn till de stora krav, som från alla håll ställas på statskassan, har jag ansett mig böra taga i övervägande, huruvida icke anslaget, utan att dess ändamål i avsevärd grad äventyrades, skulle kunna nedbringas till ett lägre belopp.

Då en reducering av själva tilläggsbeloppet icke synes kunna ifrågasättas, har en sådan nedsättning syntts lämpligast kunna ske i den form, att det extra statsbidraget icke beviljas för sjukdomsfall av relativt kort varaktighet eller för de första dagarna av mera långvariga sjukdomsfall. Under dessa torde nämligen den sjuke i allmänhet vara i stånd att draga sig fram med tillhjälp av egna medel jämte den från sjukkassan utgående sjukhjälp. Först om sjukdomen blir av längre varaktighet torde svårigheterna att försörja sig och familjen på allvar inställa sig. Å andra sidan synes denna karenstid icke böra utsträckas allt för långt. En tid av sju dagar torde vara en i detta hänseende lämplig medelväg, varigenom sålunda tillägget skulle komma att utgå från och med sjunde dagen efter den dag, sjukhjälp börjat utgå från kassan. I fråga om sjukhjälp från fortsättningskassa bör däremot tillägget utgå från sjukhjälps början. Icke heller synes någon karenstid böra ifrågakomma vid barnsängsfall, utan bör tillägget i dessa fall utgå från och med den dag, då moderskapshjälpen börjar utgå från kassan.

Sedan lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 numera trätt i kraft, finner jag, i likhet med socialstyrelsen, att något tillägg ej bör utgå för sjukhjälpdagar, beträffande vilka rätt till ersättning föreligger enligt olycksfallsförsäkringslagen. På de grunder, som av socialstyrelsen anförts, torde vidare för medlemmar, som på grund av tidigare förvärvat rätt tillhöra mer än en registrerad sjukkassa, tillägget böra nedsättas till 25 öre per dag.

Med hänsyn till det ifrågasatta tilläggets natur av en provisorisk dyrtidsåtgärd har jag varit allvarligt betänkt på att föreslå en bestämmelse, varigenom denna förmån icke tillerkändes alla sjukkassee-

medlemmar, utan endast de mindre bemedlade eller dem, vilkas inkomster icke överstiga en viss maximigräns. Efter närmare övervägande har jag dock kommit till den uppfattningen, att ett dylikt förbehåll skulle sakna praktisk betydelse. Kontrollen från icke blott sjukkassornas utan även tillsynsmyndighetens sida skulle dessutom medföra utgifter, som antagligen skulle överstiga den härigenom vunna besparingen för statsverket.

Utgifterna för statsverket av ett extra statsbidrag av femtio öre per dag att utgå vid barnsängsfall från och med första dagen men vid sjukdomsfall från och med sjunde dagen hava av socialstyrelsen för helt år beräknats till 1,700,000 kronor. Emellertid har vid denna beräkning, enligt vad jag inhämtat, hänsyn icke tagits till den nedsättning i anslaget, som kan väntas uppstå därigenom, att dels dylikt extra bidrag icke erhålles vid olycksfall i arbete, dels bidraget utgår med endast halva beloppet för medlemmar, som tillhöra flera än en sjukkassa. Å andra sidan har också sjukkassornas medlemsantal vuxit icke obetydligt sedan år 1916, till vilket år socialstyrelsens beräkningar hänföra sig. Tagas alla dessa omständigheter i betraktande, har det för ändamålet erforderliga beloppet av socialstyrelsen ansetts böra beräknas till 1,500,000 kronor. På grund av den mängd faktorer, som härvid spela in, måste en dylik beräkning alltid bliva i viss mån osäker. Enligt vad man i socialstyrelsen meddelat mig, torde dock denna siffra ligga snarare över än under den verkliga.

Vidare anser jag mig böra ifrågasätta, att statsbidrag ej lämnas retroaktivt från början av år 1918, utan utgår först från förslagsvis den 1 maj samma år. För sjukdoms- eller barnsängsfall, som börjat före sistnämnda dag, skulle tillägget sålunda beviljas från och med samma dag eller, där vid sjukdomsfall den fastställda karenstiden då ej gått till ända, från och med den sjunde dagen efter den, då sjukhjälpen börjat utgå. Vid bifall till detta förslag skulle kostnaderna för ändamålet nedbringas till omkring 1,000,000 kronor.

Då genom det ifrågasatta extra statsbidraget någon rubbning icke är avsedd att äga rum i fråga om villkoren och grunderna för det till sjukkassorna för närvarande utgående statsbidraget, böra kostnaderna för det förra icke påföras det ordinarie anslaget »för sjukkasseväsandets befrämjande», utan torde för ändamålet å extra stat böra uppföras ett förslagsanslag å 1,000,000 kronor.

Av samma anledning läser icke heller skäl föreligga att nu föreslå någon ändring i kungörelsen angående statsbidrag åt sjukkassor den 4 juli 1910. För extra statsbidraget nödiga föreskrifter böra däremot meddelas i en särskild kungörelse.

Att det extra bidraget endast skall utgå till *registrerad* sjukkasse torde ligga i sakens natur och icke behöva närmare motiveras. I likhet med sjukasseförbundet förutsätter jag vidare, att det skall åligga sjuk-kassa, som för sina medlemmars vidkommande vill göra anspråk på dy-liket tillägg, att under innevarande år, i den mån rätt till sjuk- och mo-derskapshjälp inträder, till den sjuke respektive barnaföderskan jämte det dem jämlikt kassans stadgar tillkommande understödet utbetala jämväl det extra statsbidraget. För sjuk- och moderskapshjälp, som må hava till betalning förfallit efter den 1 maj 1918, men före den dag, då kungörelsen angående det extra statsbidraget träder i kraft, må kassan äga att genom efterbetalning uppfylla de för bidragets utbekommande stad-gade villkoren.

Till sjukkassorna skulle det extra bidraget komma att utbetalas först under år 1919 i samband med det för nämnda år dem tillkom-mande normala statsbidraget och sedan kassorna vederbörligen styrkt sin behörighet därtill. Det för ändamålet erforderliga anslaget torde därför bära uppföras å 1919 års stat. Beträffande frågan om beredande av medel till förevarande utgift läser framställning komma att senare avlätas av chefen för finansdepartementet.

De villkor och grunder, som skulle gälla för beviljande av extra statsbidrag för år 1918 åt sjukkassorna, synas kunna sammanfattas på följande sätt:

att extra statsbidrag utgår endast till sjukkasse, som är registrerad enligt lagen den 4 juli 1910 och för den del av år 1918, kassan varit så-lunda registrerad;

att bidraget utgår endast under förutsättning, att kassan tillerkän-nes statsbidrag enligt kungörelsen den 4 juli 1910 och, vad angår bi-drag till moderskapshjälp, enligt kungörelsen den 30 juni 1913;

att bidraget utgår med femtio öre per dag, dock att för medlem, som tillhör även annan registrerad sjukkasse, bidraget utgår med alle-nast tjugufem öre per dag;

att bidraget utgår endast för dagar, för vilka av kassan utbetalats kontant sjuk- eller moderskapshjälp med minst nittio öre;

att bidraget icke utgår för dagar, för vilka sjuk- eller moderskaps-hjälp utgått med mer än fyra kronor;

att bidraget vid sjukdom utgår från och med sjunde dagen efter den, från vilken sjukhjälpens börjat utgå från kassan, men i fråga om sjukhjälp från fortsättningskasse från sjukhjälpens början;

att bidraget vid barnsängsfall utgår från och med den dag, moder-skapshjälp från kassan börjat utgå;

att bidraget för sjukdoms- eller barnsängsfall, som börjat före den 1 maj 1918, må utgå från och med nämnda dag eller, där vid sjukdomsfall sjukhjälp då icke utgått från sjukkassan för sju dagar, från och med sjunde dagen efter sjukhjälpens början;

att bidrag icke må uppbäras för sjukdom, för vilken föreligger rätt till ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916;

att det skall åligga sjukkassa att efter hand, i den mån sjuk- eller moderskapshjälpen förfaller till betalning, till den understödsberättigade förskottsvis utbetala bidraget;

att det skall åligga sjukkassa att behörigen styrka sin rätt till bidraget för medlemmarna;

samt att kassan kan bli bidraget förlustig, om densamma vid sin ansökan om utbekommande av bidraget uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelat oriktiga uppgifter.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för beredande av extra statsbidrag för år 1918 åt sjukkassor, som registrerats enligt lagen om sjuk-kassor den 4 juli 1910, på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor att fördelas i huvudsaklig överensstämmelse med ovan angivna grunder.

Till vad föredragande departementschefen sålunda tillstyrkt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet skulle till riksdagen avlätas av innehåll, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Corin.